

Tilburg University

Rubriek "Politie"

Fijnaut, [No Value]

Published in:
Delikt en Delinkwent

Publication date:
1984

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Fijnaut, N. V. (1984). Rubriek "Politie". *Delikt en Delinkwent*, 14(8), 782-786.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Politie

Parlement

De bespreking van de *afdelingen 'politie' van de begrotingen* van de ministeries van binnenlandse zaken en van justitie in de Eerste Kamer is niet opzienbarend geweest. In de memorie van antwoord bij de begroting van het ministerie van binnenlandse zaken (18 100-VII, nr. 126b) gaf de minister van justitie te kennen (p. 3) dat hij positief staat 'tegenover de verschijning van de officier van justitie in de gemeenteraad of een raadscommissie ten einde voorlichting te geven over het opsporings- en vervolgingsbeleid. De presentatie van het openbaar ministerie op lokaal niveau vloeit naar zijn mening voort uit de ontwikkeling van het driehoeksoverleg over concrete zaken naar een driehoeksoverleg waarin de totale politie-inzet onderwerp van gesprek is. Hij heeft er alle vertrouwen in dat – wanneer de deelnemers aan een dergelijk overleg op plaatselijk niveau zich bewust blijven van hun gescheiden verantwoordelijkheden – die discussie niet strijdig behoeft te zijn met het gegeven dat de officier van justitie geen verantwoording schuldig is aan de gemeente-

raad'. Bij de mondelinge beraadslaging over dit deel van de beide begrotingen (op 24 en 25 april jl.) werd over opsporing en recherche eigenlijk niet gerept. Het was ook hier m.n. de situatie van het driehoeksoverleg die het meest de aandacht trok. Op opmerkingen van mevrouw J.H.B. van der Meer (PvdA) hierover antwoordde de minister van justitie dat dit overleg er op de eerste plaats toe strekt 'dat de gezagsdragers over de politie in overleg met de politiechef komen tot een afstemming van het beleid met betrekking tot de opsporing van strafbare feiten enerzijds en ten aanzien van de handhaving van de openbare orde anderzijds', en dat het tweede doel van dit overleg is: 'het komen tot een verantwoorde verdeling van de beperkte politiecapaciteit over het toenemend aantal taken waarvoor de politie zich gesteld ziet'. Wat het ontwerp van politiewet betreft zette deze minister, mede namens zijn collega van binnenlandse zaken, uiteen dat er momenteel verschillende ramingen van de kosten werden gemaakt die met de invoering van een nieuwe politie-organisatie gepaard zouden gaan, en dat deze ramingen vervolgens moesten worden gezien in het licht van de financiële mogelijkheden. Niettemin hoopte de minister (toen nog!) dat binnen enkele maanden de memorie van antwoord naar de Tweede Kamer zou kunnen worden gezonden.

De behandeling van het *ontwerp van wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten* in de Tweede Kamer is weer een stuk verder. In april j.l. hebben de betrokken ministers de memorie van antwoord, een nota van wijziging en een gewijzigd ontwerp van wet naar de Kamer gestuurd (Z. 1983-1984, 17 363, nrs. 6-9). In hun memorie gaan de ministers nogal uitvoerig in op de kritieken die de vaste commissie voor binnenlandse zaken in haar voorlopig verslag d.d. 20 januari 1983 op het ontwerp heeft geleverd (zie DD 13 (1983), 4, p. 340). Zo zetten zij nu precies uiteen waar in vergelijking met de huidige situatie de versterkte controlemogelijkheden voor het parlement liggen, verdedigen zij de plaats van de coördinator onder de minister-president, verduidelijken zij de positie van de districtscommandanten en korpschefs in dit verband, etc. In het bijzonder dient hier evenwel te worden aangehaald hoe in de memorie de taak van de BVD wordt onderscheiden van die van de Bijzondere Zaken Centrale van de CRI: 'het taakgebied van de CRI met betrekking tot de bestrijding van het terrorisme (vindt) zijn begrenzing in de aan de BVD op dit terrein opgedragen taak. Deze behelst het verzamelen van gegevens omtrent organisaties en personen welke door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden, dat zij de veiligheid van de staat of andere gewichtige belangen van de staat in gevaar kunnen brengen door het plegen van terroristische misdrijven ter bereiking van hun politieke doelstellingen. Een belangrijk aspect van deze taak is het opbouwen van een informatiepositie in kringen van waaruit terroristische misdrijven verwacht kunnen worden. De BVD ontplooit dus reeds activiteiten in een fase, waarin nog geen sprake is van een gepleegd misdrijf. De taak van de informatiegroep van de Bijzondere Zaken Centrale van de CRI is in deze fase beperkt tot verzamelen, registreren en verwerken van door politiekorpsen verstrekte gegevens dienstig voor het voorkomen van terroristische misdrijven; actieve informatiegaring behoort dan dus niet tot de taak van de CRI' (p. 2).

Boeken en rapporten

Het rapport dat in de afgelopen tijd het meeste stof heeft doen opwaaien is wel *Wetshandhaver of wetsontduiker* van E.M.P. van Laere en R.W.M. Geerts (Ministe-

rie van Binnenlandse Zaken, Directie Politie, Afdeling Onderzoek). In dit rapport wordt verslag uitgebracht over 'een onderzoek naar ontoelaatbaar gedrag in een politie-organisatie', en wel die te Amsterdam. De les die men uit dit onderzoek kan trekken is, dat het om allerhande redenen bijzonder moeilijk is om op een aanvaardbare en doeltreffende manier 'norm-afwijkend gedrag' van politiemensen te bestrijden.

Verder is het in een tijd waarin zo veelvuldig wordt gespeeld met het thema van misdaad en onveiligheid, goed om kennis te nemen van de 2 volgende rapporten: 1) C.D. van der Vijver, *Laat ze het zelf maar zeggen... De bruikbaarheid van bevolkingsonderzoek voor de beleidsvorming van de politie* (Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directie Politie, Afdeling Onderzoek), en 2) E.G.M. Nuijten-Edelbroek, *Criminaliteitsbestrijding en de relatie tussen publiek en politie in Utrecht, 1979-1983* (Ministerie van Justitie, WODC). Uit beide rapporten blijkt nl. dat ook in de grote steden de meerderheid van de bevolking in haar directe omgeving van criminaliteit geen (groot) probleem maakt, maar wel problemen ziet in de binnensteden en op landelijk niveau. Men hoede zich dus voor profeten die uit 'de angst voor de misdaad' bij de bevolking munt willen slaan! Wie overigens een indruk wil krijgen van de omvang die de veiligheidsindustrie in ons land op dit moment aanneemt, raadplege het *Beveiligingsjaarboek 1984* (Noorduijn BV, Arnhem). Hieruit blijkt o.m. dat er tegenwoordig 62 particuliere beveiligingsbedrijven, 25 particuliere alarmcentrales, 9 particuliere geld- en waardetransportbedrijven werkzaam zijn. Misdadaad loont!

De toenemende belangstelling waarin de recherche zich mag verheugen, kan sinds kort worden bijgevoegd met het rapport van J.L.P. Spickenheuer over *De algemene recherche te Leiden. Een inventariserend onderzoek* (Ministerie van Justitie, WODC). Net als in zijn, in deze rubriek reeds eerder vermelde, onderzoek m.b.t. de recherche te Enschede, komt ook in dit onderzoek weer naar voren hoezeer de recherche tegenwoordig een soort van administratieve dienst is voor de verwerking van NN-formulieren. Van daadwerkelijke opsporing is nauwelijks sprake, en de oplossing van aangegeven delicten is meer een zaak van de aangevers dan van de rechercheurs. Meer dan opmerkelijk is overigens de beschouwing van de auteur over de onmogelijkheid om een experiment op te zetten, bedoeld om in deze situatie enige verandering te brengen. Dit was o.m. onmogelijk vanwege de gestoorde verhouding tussen het openbaar ministerie en de politie.

In het kader van deze rubriek past het om ook melding te maken van het onderzoek dat A.C. Berghuis en M.M. Kommer instelden naar *Opinies over belastingontduiking en uitkeringsmisbruik, en over maatregelen ter bestrijding daarvan* (Ministerie van Justitie, WODC). Uit het uiterst compacte rapport – de eerstgenoemde auteur schept kennelijk genoeg in 'verdunning' van zijn rapporten – over dit onderzoek blijkt o.m. dat de opstelling tegenover de genoemde verschijnselen sterk verband houdt met de visie op de inrichting van de samenleving en de rol van de overheid daarin, dat een meerderheid meent dat ontduiking en misbruik niet toelaatbaar zijn maar wel begrijpelijk, en dus bestrijding wel noodzakelijk acht doch hieraan geen hoge prioriteit wil geven vergeleken met de aanpak van problemen als werkloosheid en onveiligheid door misdaad. In aansluiting op dit onderzoek mag overigens de aandacht worden gevestigd op het onderzoek van R. van Hezewijk en L. Gunther Moor (Criminologisch Instituut KU Nijmegen) naar *Criminaliteit als sociaal conflict. Een onderzoek naar de afhandeling van eenvoudige diefstal en te lage aangifte van inkomstenbelasting, en de effecten daarvan op de latere criminele carrière, respectieve-*

lijk op latere aangiften van inkomstenbelasting.

Bij tijd en wijle is het ook op politiegebied meer dan nodig om 'naar buiten' te kijken, naar de literatuur die in de nabuurlanden is verschenen. Nu 'wijzelf' in een tijd leven waarin (de bestrijding van) discriminatie, 'fascisme', extremisme van 'rechts' enz. enorm de aandacht trekken en krijgen, kan allereerst worden gewezen op een boek van R. Haquin, met een uitgebreid nawoord van W. De Bock, over *Operatie staatsveiligheid. De Staatsveiligheid en de WNP* (EPO, Lange Pastoorstraat 25, 2600 Antwerpen). In dit boek brengen deze twee overbekende beoefenaars van de onthullende journalistiek uitgebreid verslag uit over de resultaten van hun merkwaardige speurtochten in de kringen van extreem-rechts en in de doolhof van de betrekkingen tussen deze kringen en de Belgische politieke inlichtingendienst, de Veiligheid van de Staat, die een onderdeel vormt van het ministerie van justitie. Ofschoon ook in Frankrijk keer op keer dergelijke boeiende boeken plegen te verschijnen, wil ik hier slechts melding maken van 2 dunne, informatieve boekjes over de organisatie van het Franse politie-apparaat, waarmee velen in Nederland te weinig vertrouwd zijn. Het eerste is *Les policiers* van P. Demonque (Maspero, Parijs), dat handelt over *la police nationale*. Het tweede is dat van H. Haenel en R. Pichon over *La gendarmerie*, (Presse Universitaire de France, Parijs – in de bekende reeks *Que sais-je?*, nr. 2143).

Links en rechts van ons, in Duitsland en in Engeland, is de laatste tijd ook menig belangrijk/interessant boek verschenen. Gelet op de sterke invloed van de Duitse recherche op die in Nederland mag beslist niet heengekeken worden over *Dem Täter auf der Spur. Die Geschichte der deutschen Kriminalpolizei* (Lübbe Verlag, Bergisch Gladbach), geschreven door een van Duitsland's meest bekende recherche-specialisten B. Wehner. Hij heeft met deze geschiedenis een informatief en onderhoudend boek gepubliceerd. Niet minder relevant voor de Nederlandse *incrowd* op het terrein van de politie en justitie is de studie van R. Baldwin en R. Kinsey, *Police powers and politics* (Quartet Books, London). Zoals de titel enigermate suggereert behandelen zij hierin m.n. de politieke discussie die sedert jaren in Engeland over verruiming resp. beperking van de politiebevoegdheden woedt, en dit tegen de achtergrond van de ingrijpende hervorming die de Engelse politie in de voorbije 25 jaar heeft ondergaan.

Tenslotte mag nog aandacht worden gevraagd voor het huiveringwekkende relaas van Th. Plate en A. Darn over *Secret police. The terrifying inside story of an international network* (Abacus, Londen). Het geeft een goed gedocumenteerd beeld van de praktijken die allerhande geheime diensten er op na houden om (vermeende) politieke oppositie te onderdrukken en uit te moorden.

Bestrijding discriminatie

In de Nederlandse Staatscourant van 18 juni 1984, nr. 116, p. 3, is de brief gepubliceerd, die de procureurs-generaal, na overleg met de minister van justitie, hebben gestuurd naar de hoofdofficieren van justitie in hun ressorten aangaande het strafrechtelijk optreden tegen discriminatie. Meer bepaald wordt in deze brief aangeordnungen op een actief opsporings- en vervolgingsbeleid, waarvan de uitwerking het voorwerp dient te zijn van bespreking in het driehoeksoverleg. Dit overleg zou o.m. kunnen besluiten tot het instellen van 'een onder het gemeentebestuur ressorterend centraal coördinatie- of meldingspunt voor discriminatiezaken', waar burgers terecht kunnen met alle klachten of aangiften dan wel tot aangiften herleidbare klachten.

Politie

Desgevallend dient volgens de brief het openbaar ministerie in het bijzonder 'de goede verwijzing naar de politie en de behandeling van aangiften' te bewaken.

Uit de tijdschriften

In het Algemeen Politieblad van 14 april 1984, j.l. heeft mr. P. van Dijken, hoofd van de fraudecentrale van de CRI, een artikel geschreven over *Opsporing en vervolging van fraude* waarin hij er in het spoor van een kritische bespreking van de prioriteitsstelling in deze aangelegenheden voor pleit dat de bedrijven zelf veel en veel meer maatregelen gaan treffen tegen fraude. In de aflevering van 9 juni 1984 van hetzelfde blad publiceerde mr. P.C.A. Hulst, als secretaris van de Commissie van Toezicht voor o.m. de geautomatiseerde herkenningdiensten beslist geen vreemde in de materie, een artikel (*Politierregisters en privacy*) over de implicaties van het voorontwerp van wet op de politierregisters voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. En in het nummer van 7 juli 1984 van dit blad bespreekt mr. G. Blonk de ontwikkeling, uitgangspunten en inhoud van de nieuwe cursus *De hulpofficier van Justitie*, die aan de Rechercheschool te Zutphen wordt gegeven. Interessant is met name zijn uiteenzetting van de redenen die tot het opzetten van deze cursus hebben geleid, omdat die blijk geeft van een herwaardering van het juridisch denken in de politie die aan meer 'fronten' in het veld te bespeuren valt.

Vermeldenswaard is zeker ook het artikel van de gewezen politie-officier mr. J. Fennis over *De opsporingsambtenaar (politieambtenaar) en het verschoningsrecht* in het Tijdschrift voor de Politie van mei j.l. Want alleen al zijn conclusie dat hij 'onder de Nederlandse schrijvers en rechtsinstanties niemand (is) tegengekomen, die blijk gaf goed, althans voldoende, inzicht te hebben in 'taak en werkwijze van de politie', is er zeker een die om weerwoord vraagt.